ANG Bayan
Pahayagan ng Partido Komunista ng Pilipinas
Pinapatnubayan ng Marxismo-Leninismo-Maoismo
Edissyon nga Hiligaynon
Tuig LVI No. 10
Mayo 21, 2025
www.philippinerevolution.nu

EDITORYAL

Ibuyagyag ang garuk nga reaksyonaryong piniliay nga puno sang dinayaay

Dinayaay ang tatak sang piniliay sa idalum sang reaksyonaryong estado sa Pilipinas. Liwat ini ginpakita sang nag-agi nga eleksyon kon diin nangin lapnagon, sistematiko kag garapalan ang manipulasyon sang resulta sang botohay agud paboran ang nagahari nga papet nga rehimen Marcos.

Sa atubang sang wala-tuo nga anomaliya kag kapalpakan sang sistema sa pag-isip sang boto sang Commission on Elections kag Miru Systems, indi mapapati ang dako nga bahin sang pumuluyo nga ang resulta sang eleksyon laragway sang matuod nga boto sang pumuluyo. Halin sang pagsugod sang dekompyuter nga inisipay sa Pilipinas, naglab-ot sa wala sang tupong nga lebel ang dinayaay, lapnagon nga "dagdag-bawas (dugang-buhin) nga wala sang nakakita kag nakahibalo, magluwas sa nagahari nga hubon kag pribado nga dumuluong nga kumpaniya nga nagahimo sang sistema nga wala ginabukas ukon ginapabusikad sa publiko.

Lapnagon man ang iban pa nga dagway sang pagpangdaya sa eleksyon kasubong sang baklanay sang boto, paggamit sang pondo pangpubliko (ilabina sa pamaagi sang pagpanghatag sang ayuda sang gobyerno), pagpamintas kag pagpangkugmat, kag *Red-tagging*.

Napabilin sang rehimen Marcos ang mayoriya nga kontrol sa Senado kag Manubo nga Panalgan. Paagi sa kontrol sa Kongreo, segurado nga mas nga iduso pa ni Marcos ang badyet, mga layi kag programa nga sandig sa dikta sang dumuluong nga mga bangko kag kumpaniya, nga pabug-at kag paantus sa pumuluyo. Segurado nga gamiton ang dominasyon nga ini sa Kongreso agud protektahan ang interes sang hubon Marcos.

Todo-todo ang ginhimo nga pagpasilabot sang imperyalismong US sa eleksyon sa Pilipinas. Grabe ang kabalaka sini sa nagadalum nga krisis sa pulitika sang nagahri nga sistema, sa atubang sang nagasingki nga kagamo sang hubon Marcos kag Duterte. Sa partikular, sa atubang sang nagalala nga krisis sa pangabuhian kag nagasingki nga kaakig sang pumuluyo, nagakahangawa ini sa pagkaligwin sang papet sini nga si Marcos, kag pagbaskog sang hubon Duterte, nga ginagamit sang karibal sini nga China agud magpadalum sang impluwensya sa Pilipinas.

Gingamit sang US ang gahum, impluwensya kag relasyon sang mga ahente sini sa pulitika, negosyo, midya, simbahan kag iban pa nga sektor agud palutawon ang isa ka "ikatatlo nga pwersa" nga ginabug-os sang mga partido kag pulitiko nga maabyanon sa US nga subong nakahanay sa koalisyon sang Liberal-Akbayan-Pink (LAP). Ginhimo ang mga aregluhanay sa pulitika agud segurohon nga magpanguna ang mga kandidato sini sa Senado kag sistemang *party-list*, agud may pangbato kag ipangsumpong sa hubon Duterte sa eleksyon 2028.

Ginpugos sini si Marcos nga dal-on ang mga kandidato sang LAP sa pagka-senador nga sila Bam Aquino kag Francis Pangilinan. Gin-ako mismo sang tagpamaba sang partido ni Marcos nga lubos nila nga ginaduso ang kandidatura sang duha. Kadungan sini, nakig-areglo ang kilala nga personahe sang LAP nga si Leni Robredo sa Iglesia ni Cristo para dal-on si Aquino, kabaylo sang iya pag-endorso kay Rodante Marcoleta, kilala nga

pang-atake ni Duterte, ilabina kontra ABS-CBN sadtong 2020. "Nasorprisa" gid ang tanan nga nakuha sang duha ang ikaduha kag ikalima nga pwesto (halin sa ranggo nga 13 panubo sa mga sarbey). Ang hubon Marcos kag LAP, kag mga tagasuporta sini sa akademya, masmidya kag simbahan, nagasala kon paano ipaathag ang "sorprisa" nga ini, sa pagtilaw nga bubuan sang mabugnaw nga tubig ang kahublagan kontra sa dinayaay kag mahigko nga pulitika.

Pareho sang mga nagligad nga eleksyon, ginduso sang imperyalismong US ang paglargada sang kampanya sang rehimen Marcos batuk sa mga makibanwahanon kag progresibo nga grupo nga nag-kandidato sa senado kag *party-list*. Gingamit sini ang NTF-Elcac, militar kag pulis kag bugos nga rekurso sang estado sa lapnagon nga *Red-tagging*, pagpangkugmat, pagpasaka sang mga himo-himo nga kaso, pagpang-aresto kag pagpamatay. Agud hatagan sang rason ang pangpulitika nga pagpang-ipit, gingamit ni Marcos ang pasistang rason nga ang mga grupo nga ini nagahimo sang "insurhensya nga nagapanago sa eleksyon," sa pagtinguha nga siradhan ang tanan nga patag para sa demokratikong pagpahayag.

Kaangay sang mga nagligad nga mga tuig, gin-target sila sang sistematiko nga pagbuhin sang boto sang mga progresibo nga *party-list* gamit ang dekompyuter nga sistema sang pag-isip. Ginsuportan sang US kag papet nga rehimen Marcos ang mga maka-US nga grupo nga repormista kasubong sang Akbayan nga matiplagon nila nga ginalaragway nga "Wala" agud iwarik ang pumuluyo halin sa banas sang matuod nga makibanwahanon kag demokratiko nga pagbag-o. Katuyuan sini nga pahipuson ang tanan nga nagahambal batuk sa nagasingki nga pagpasilabot militar sang US sa Pilipinas kag paggamit sa pungsod bilang dako nga base militar para mag-istasyon sang linibo ka tropang Amerikano kag magtambak sang mga armas upod sa paghanda sini sang gyera batuk sa China.

Sa pihak sini, nahimo sang mga grupo nga ini nga makalunsar sang lapnagon nga kampanya sa bug-os nga pungsod. Maathag nila nga gindala ang programa para isulong ang pungsodnon kag demokratiko nga kawsa sang pumuluyo, kag ang mga panawagan para sa makabuhi nga suhol kag sweldo, trabaho, manubo nga presyo sang pagkaon kag lana, kag iban pa nga hinanali nga panawagan kag kinahanglanon sang mga mamumugon, mangunguma kag iban pa nga pigado kag pigos nga sektor sang katilingban Pilipino. Sa pagpakigbahin nila sa piniliay, nahimo nila nga hangkaton, ibuyagyag kag batikuson ang paghari sang mga burukrata kapitalista, burgesya komprador kag agalon mayduta.

Liwat ginpakita sang nagligad nga piniliay sa pungsod nga wala sang matuod nga demokrasya sa Pilipinas. Gindekorasyonan lang ini sang bayo sang demokratikong paindisanay pangpulitika, nga ang matuod ang makahampang lang amo ang mga partido kag kandidato nga may madamo sang kwarta nga pangbakal sang poder.

Gintudlo sang kasaysayan nga kinahanglan ang rebolusyonaryong paghimakas para malab-ot ang matuod nga pagbag-o nga ginahandum sang pumuluyong Pilipino. Katuyuan sang rebolusyon nga agawon ang gahum pangpulitika gikan sa mga nagahari nga sahi agud matukod ang isa ka matuod nga demokratikong gobyerno nga magatiglawas sa interes sang pumuluyo. Kinahanglan nga uyatan sang mga pigos nga sahi ang estadong poder agud ipatuman ang mga pagbag-o sa ekonomiya kag sistema sang sosyedad pabor sa pumuluyo.

Mahimo lang ang pagbag-o nga ini paagi sa rebolusyonaryong armadong paghimakas, bilang nagapanguna nga dagway sang paghimakas, upod sa iban pa nga dagway sang pakig-away. Paagi sa pagsulong sang Bagong Hukbong Bayan sang pangmalawigon nga inaway banwa para parte-parte nga dugmukon ang kusog sang kaaway, huluhalintang nga ginatukod sang BHB kag masa ang bag-o nga demokratikong gobyerno kag bag-o nga sistema sang sosyedad, kon diin ang masa ang nagapulos sang manggad nga ila ginatuga.

Nagapanikasog ang pumuluyong Pilipino kag ila mga rebolusyonaryong pwersa sa banas sang armadong paghimakas nga may determinasyon nga magsulong kag lab-uton ang kadalagan sa palaabuton. Wala sang makapugong sa pagpatuman nila sang pangkasaysayan nga katungdnaan nga agumon ang pungsodnon nga kahilwayan kag matuod nga demokrasya. AB

ANG Bayan

Tuig LVI No. 10 | Mayo 21, 2025

Ang Ang Bayan ginabantala sa lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Waray, Ingles kag Espanyol. Nagabaton ang Ang Bayan sang mga kontribusyon sa porma sang mga artikulo kag balita. Ginabuyok man ang mga bumalasa nga magpaabot sang mga saway kag rekomendasyon sa ikauswag sang aton pahayagan.

Kaundan

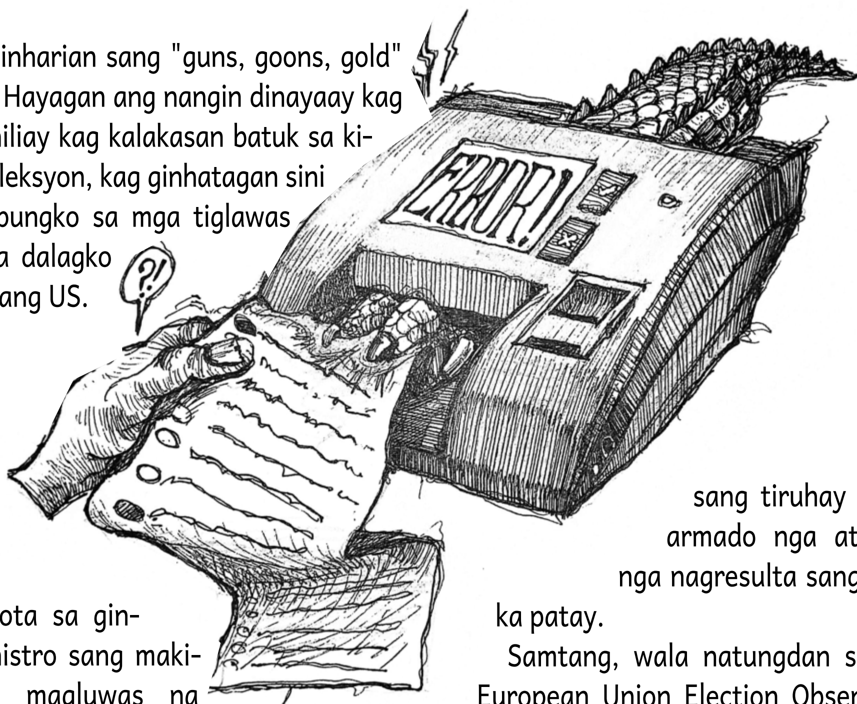
Editoryal: Ibuyagyag ang garuk nga reaksyonaryong piniliay nga puno sang dinayaay 1
Wala sang bag-o sa eleksyon 2025 3
Padayon ang away sang Makabayan 4
Mga protesta 4
Manipulasyon sa presyo sang lana 5
"Plano pangkalinong" ni Marcos, peke 6
Sa malip-ot nga pulong 7
Pagpang-agaw sang kadutaan sa Lanao del Sur 8
Matiplangon nga kalinong 9
2 ka Pulang hangaway, gin-abdak kag ginpatay 9
Pagbasura sa kontrata sang PrimeWater, nagalapad 10

Ang Ang Bayan ginabantala duha ka beses kada bulan sang Komite Sentral sang Partido Komunista ng Plipinas

ang.bayan@cpp.ph

Wala sang bag-o sa eleksyon 2025

Kaangay sa nagligad nga mga eleksyon, ginharian sang "guns, goons, gold" ang eleksyon *midterm* subong nga 2025. Hayagan ang nangin dinayaay kag maniobrahanay gamit ang *automated* nga piniliay kag kalakasan batuk sa kinaandan nga pumuluyo. Wala sang bag-o sa eleksyon, kag ginhatagan sini liwat sang demokratikong tabon ang pagpapungko sa mga tiglawas sang mga dalagko nga agalon mayduta, mga dalagko nga burgesya kumprador kag sang imperyalistang US.

Napun-an sang dinayaay

Pila ka adlaw antes ang botohay, nabuyagyag nga gin-islan sang Miru kag Comelec ang sistema nga naga-kontrol sa mga "automated counting machine" nga wala nag-agi sa independyente nga pagkilatis kag pagrepaso.

Sa mismo adlaw, nanari-sari nga anomaliya ang nareport sang mga grupo nga naga-obserbar sa eleksyon. Sa report sang grupo nga Kontra Daya, masobra sa 50% sang mga reklamo nga nabaton nila may kaangtanan sa nagpalpak nga mga makina, sunod ang iligal nga pagpangkampanya, baklanay sang boto kag nadula nga mga ngalan sa mga listahan sang botante. May mga report man sang *Red-tagging* kag pagpalapta sang peke nga balita.

Pagbukas pa lang sang mga presinto, nagdinagsa na ang mga reklamo bahin sa “inconsistency” sang mga makina sang Miru Systems Co. Ltd, kumpaniya nga South Korean, nga ginbayaran sang gobyerno sang ₱18 bilyon.

Lakip diri ang madamo nga report sang wala ginbaton nga mga boto tungod sa “overvoting” (sobra nga boto sa mga pusisyon). May yara man report sang "undervoting" (kulang nga boto) bisan pa kumpleto ang ginmarkahan sang mga botante. Ginbatikos sang mga grupo ang “marker” (pentel pen) nga gingamit nga masyado ka damol ang tinta kag mataas ang "sensitivity" sang makina.

Suno sa Parish Pastoral Council for Responsible Voting (PPCRV), subong nga eleksyon lang sila nakabaton sang amo sini ka damo kag klase nga mga reklamo. Suno diri, indi mahibaluan kon husto ang mga boto sa balota sa gin-rehistro sang makina, magluwas na lang kon manwal nga isipon ang mga ini.

May yara 18.2 milyon ang nalista nga "overvote" kon diin 16.8 ang sa mga senador samtang may yara halos 3.3 milyon sa *party-list*. Dugang diri, madamo nga mga presinto ang naulihi na nagsugod sang botohay tungod indi pagkaunon sang makina ang balota.

Gin-report man sang PPCRV ang mga anomaliya sa paghaboy sang Comelec sang mga resulta sang inisipay. Alas-8 sang gab-i sa adlaw sang botohay, ginreklamo sang grupo nga indi dungan sini nabaton ang mga *electoral transmission*. Ang nabaton nila 15% naga-unod lang sang “headers” kag indi sang aktwal nga boto. Mas nga nangin makaduluda ang inisipay sang kalit nga ginbuhin sang Comelec ang 5 milyon nga boto halin sa 15,000 ka presinto tungod "nagdoble" kuno ang pag-isip sang mga ini.

Napun-an man sang anomaliya ang "online voting" sang mga overseas Filipino workers kon diin nabudlayan sila nga magboto tungod diri.

Tuman ka damo man sang na-report nga kalakasan nga may kaangtanan sa eleksyon sa panahon sang kampanya. Halin Enero tubtob Abril, may na-report nga 26 ka insidente. Sa bisperas kag mismo adlaw sang botohay, lapnagon ang mga report sang tiruhay kag armado nga atake nga nagresulta sang 16 ka patay.

Samtang, wala natungdan sang European Union Election Observation Mission ang bug-os nga katungdanan sini nga mag-obserbar sa eleksyon sa pungsod pagkatapos sila dumilian sang Comelec nga makasulod sa mga presinto sa adlaw sang piniliay. Natalupangdan man nila ang lapnagon nga baklanay sang boto sa pungsod.

Nalista man sang International Observer Mission ang sampaw-sampaw nga mga anomaliya sa ila pag-obserbar. Nag-atubang man ini sang direkta nga pagpang-ipit sang estado sang dumilian ang isa ka delegado sini nga makasulod sa Pilipinas kag i-deport sa US.

Paghari sang pipila

Natapos ang eleksyon 2025, apang wala sang bag-o kag amo man gihapon ang mga ngalan kag nakakuha sang poder.

Lima ka Marcos ang nagdaog sa nagligad nga eleksyon. Mapungko bilang senador si Imee Marcos, si Cecilia Araneta-Marcos bilang gobernador kag Matthew Joseph Manotoc bilang bise gobernador, si Ferdinand Alexander Marcos (Sandro) kag Angelo Marcos Barba bilang kongresista sang una kag ikaduha nga distrito sang Ilocos Norte.

Indi naman magnubo sa lima ka Romualdez, himata man sang mga Marcos, ang nakakuha sang pwesto

Sundan sa pahina 4

Halin sa pahina 3

sa Leyte. Nagdaog bilang kongresista si Martin Romualdez sa una nga distrito sang Leyte. Naubos nila ang pusisyon sang alkalde, bise alkalde, kag isa ka konsehal sa Tacloban City. Isa ka Romualdez man ang magapungko bilang isa sa tatlo ka tiglawas sang Tingog Party-list, partido nga gintukod sang pamilya.

Sa bahin sang mga Duterte, anum ang nagdaog sa eleksyon. Dugang sila sa nagapungko nga si Bise Presidente Sara Duterte kag isa ka barangay kapitan sa Davao City. Naubos sang mga Duterte ang bug-os nga Davao City (alkalde, bise alkalde, kongresista sang una kag ikaduha nga distrito kag isa ka konsehal). Napili nga alkalde si Rodrigo Duterte bisan nga nakabilanggo sa International Criminal Court sa The Hague tungod sa kaso nga krimen sa katawhan. Nagdaog man ang isa ka Duterte nga una nga nominado sang PPP Party-list.

Samtang, nakakuha sang tatlo ka pwesto ang Duterte Youth Party-list, bisan indi mga Duterte ang nominado nagaserbe nga ekstensyon sang ila gahum.

Sa Senado, duha ka Tulfo subong ang nagapungko pagkatapos nga nagdaog si Erwin. May yara man tag-duha ka senador ang mga Cayetano kag Villar. Daan na nga nagapungko diri ang mag-utod sa idalum sang pamilya nga Ejercito-Estrada.

Nagpabilin naman ang uyat sang mga Bulut sa Apayao, mga Ortega sa La Union, pamilya Dy sa Isabela, Ebdane sa Zambales, Kho sa Masbate, mga Tan sang Samar, Alonto-Adiong sang Lanao del Sur, Hataman-Salliman sang Basilan, pamilyang Sali sa Tawi-Tawi kag madamo pa nga iban. AB

Padayon ang away sang Makabayan

PAGKATAPOS SANG PINILIAY, ginpahayag sang Koalisyon Makabayan ang pagpasalamat sa tanan nga mga tagasuporta, kampanyador kag nagboto sa 11 ka kandidato sini sa pagka-senador kag apat ka *party-list*. Ginpaseguro sang koalisyon nga magapadayon sila sa paghimakas para sa mga demokratikong kinamatarung sang pumuluyong Pilipino bisan tapos na ang kampanya kag piniliay.

Nakabaton sang tunga sa milyon tubtob 4.64 milyon nga boto ang mga kandidato sa pagkasenador sang Makabayan. Ang apat ka *party-list* sang Makabayan nga ACT Teachers, Kabataan, Gabriela Women's Party (GWP) kag Bayan Muna nakakuha sang kabilogan nga 1.08 milyon nga boto. Tag-isa ka pwesto ang nakuha sang Kabataan kag ACT Teachers samtang napaslawan ang GWP kag Bayan Muna nga magdaog.

Suno sa koalisyon, ang boto kag suporta nga ila nabaton indi lang numero nga magapabilin sa balota, kundi pamatuod sang panindugan batuk sa garuk nga sistema nga madugay na nga nagatay-og sa pungsod. Simbolo kuno ini sang isip sang mamumugon nga Pilipino nga nagapakigbato para sa dugang nga sweldo kag desente nga trabaho, mga mangunguma nga nagapanindugan para sa ila kinamatarung sa duta, mga pamatan-on nga nagahandum sang buasdamlag nga makatarungan kag hilway, kag iban pa nga nagahimakas nga demokratikong sektor.

Natigayon nga ilunsar sang Makabayan ang isa ka pungsodnon nga kampanya kag makakalap sang minilyon nga boto sa pihak sang hayagan nga dinayaay sa eleksyon 2025 gamit ang mga *automated* nga makina, sustenido kag koordinado nga atake sang mga pwersa sang estado, wala-untat nga *Red-tagging* kag pagpang-ipit, kag kampanya sang disimpormasyon.

Nagpanindugan ang koalisyon batuk sa mga ini. Nakig-isa sila sa mga demonstrasyon kag piket sang Kontra Daya kag Bagong Alyansang Makabayan sa lain-lain nga bahin sang pungsod.

Sadtong Mayo 13, nagmartsa ang mga raliyista padulong sa Manila Hotel sa Manila kon diin nagalunsar sang pungsodnon nga isipay ang Comelec. Sa adlaw man nga ini, naglunsar sang protesta ang mga grupo kag partido sa Iloilo City kag Cavite City. Sadtong Mayo 14, liwat nagprotesta ang GWP sa Manila Hotel kag may yara man sang demonstrasyon sa Quezon City, Trece Martires City sa Cavite, Batangas, Laguna, Aklan, kag Cebu. May yara man kaangay pa nga mga protesta sa mga nagsunod nga adlaw.

Isa ka dako nga rali man ang ginlunsar sang mga grupo sadtong Mayo 19 sa Manila Hotel kadungan sang proklamasyon sang mga nagdaog sa eleksyon *party-list.*

60-adlaw Lakbayan halin Zamboanga. Naglunsar sang 60-adlaw nga martsa ang mga mangunguma, mangingisda kag tumandok nga pumuluyo halin sa lain-lain nga probinsya agud pamatukan ang pagpang-agaw sang duta kag katubigan, nga ila puluy-an kag ginahalinan sang palangabuhian. Nagsugod ini sadtong Marso 13 sa Zamboanga Sibugay kag nagtapos sa Metro Manila sadtong Mayo 10.

Pagsaludo sa mga mamumugon pang-ikaayong-lawas. Naglunsar sang gahod kag piket ang mga unyon sa idalum sang Alliance of Health Workers sadtong Mayo 7 bilang pagdumdom sa Adlaw sang mga Mamumugon Pang-ikaayong-lawas. Ang mga hublag mayor nga ginlunsar sa Metro Manila, samtang may yara man pagtililipon sa Baguio City sa pagpanguna sang Coalition of Health Workers' Organizations in the Cordillera.

Pakigbatuan ang *dredging*. Ginpamatukan sang mga residente sang Barangay Silonay, Calapan City, Oriental Mindoro ang plano nga *dredging* sa baybayon sini kag katambi nga Barangay Maidlang. Ginpabutyag nila ang pagpamatuk sa ginapatigayon nga pangpubliko nga konsultasyon sadtong Mayo 9, sa suporta sang Mindoro Forum Network (MFN), Alyansa Laban sa Mina, kag mga upisyal sang barangay. Nag-abot sadtong Abril 29 ang mga dalagko nga trak sa bukana sang Silonay-Bucayao River para sa *sand testing* nga ginakahangawa sang mga residente.

Manipulasyon, ispekulasyon kag monopolyo nga pagtalana sang presyo sang lana

Kada Martes, nagabag-o ang presyo sang mga produktong petrolyo sa Pilipinas.Halin Enero tubtob Mayo 20, nagsaka ini sang 11 ka beses samtang 10 ka beses naman ini nga nagnubo. Mas dalagko ang mga pagsaka kumparar sa mga pagnubo nga nagresulta sa neto nga dugang nga ₱4/litro sa presyo sang gasolina kag ₱3.80/litro sa presyo sang diesel.

Sadtong Mayo 20, liwat nagprotesta ang mga demokratikong grupo, sa pagpanguna sang Bayan Muna, batuk sa isa na naman ka dako nga pagsaka sang presyo (₱1.30/litro sa gasolina; ₱1.80 sa diesel, kag ₱0.95-₱1.40 sa kerosene). Ini sa pihak sang tayuyon nga pagnubo sang presyo sang krudo nga lana sa merkado halin pa Abril nga tubtob $10 kada bariles.

Permi na lang, ginarason sang mga kumpaniya sang lana kag sang Department of Energy (DoE) nga ang pagsaka sang presyo "laragway sang pagbag-o bag-o sang presyo sang krudo nga lana sa pangkalibutanon nga merkado." Lakip sa mga ginarason ang pagbuhin sang produksyon sang Organization of the Petroleum Exporting Countries (OPEC), pagsaka sang demand sa mga matugnaw nga pungsod, pati na ang paglupok sang mga armado nga kagamo nga may kaangtanan sa mga prodyuser sang lana.

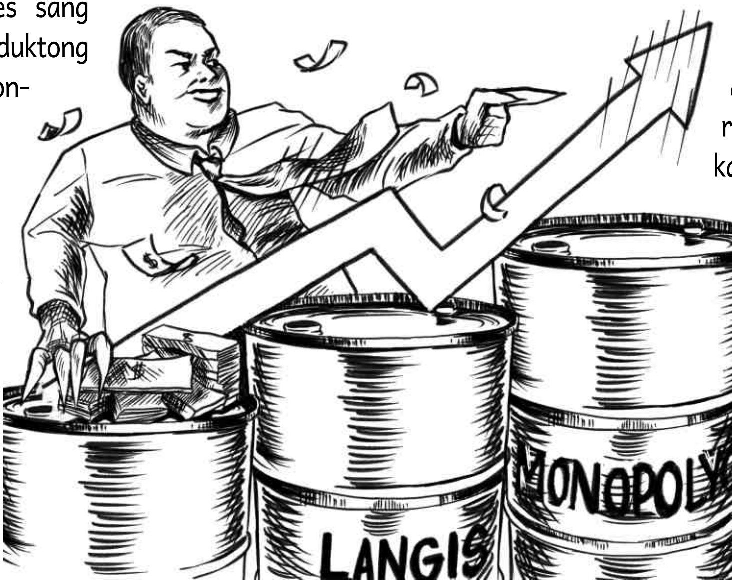
Manipulasyon kag monopolyo nga pagpresyo

Indi prodyuser sang lana ang Pilipinas. Isa lang ang planta sini nga nagarepina sang krudo nga lana. Sadtong 2024, ginabana-bana nga yara sa abereyds nga 471,000 bariles sang lain-lain nga klase sang produktong petrolyo kada adlaw ang ginakonsumo sa pungsod, kon diin 95-99% sini *imported*. Sadtong 2022,78.2% sang *imported* nga lana repinado, samtang 21.8% lang ang gina-*import* nga krudo nga lana.

Gani, matuod nga apektado ang lokal nga presyo sang lana sang pagbag-o bag-o sang presyo sang krudo nga lana sa kalibutan, apang indi ini direkta. Mas direkta ang epekto sa lokal nga presyo ang mga pagbag-o sa gasto sa pagrepina, mga problema sa suplay ukon proseso sa pagrepina, lokal nga ginpatong nga mga buhis (12% VAT kag excise), gasto sa transportasyon kag bayluhanay sang piso kag dolayar.

Sa kabug-osan, apektado sang mga hulag-kartel sang OPEC+ ang presyo tungod kontrolado sini ang 40% sang suplay kag 80% sang mga reserba nga lana sa bug-os nga kalibutan. May ikasarang ang kartel nga magtalana sang sobra-sobra sa gasto sini sa produksyon ang baklanay sang krudo nga lana sa merkado. Ang Aramco sang Saudi Arabia, halimbawa, makaprodyus sang krudo nga lana sa balor nga $11.80/bariles sadtong 2024. Sa tuig nga ini, yara sa $31/bariles ang baligyaanay sa pangkalibutanon nga merkado.

Ginamanipular sang OPEC+ ang presyo sang krudo nga lana sa pangkalibutanon nga merkado paagi sa koordinado nga pagbuhin ukon pagdugang sang suplay. Sa isa ka pagtuon, ginasiling nga tubtob 30% sang pangkalibutanon nga presyo sang lana tungod sang manipulasyon sang OPEC+ sa suplay.

Ulihi nga nagtalana sang pagbuhin sang produksyon ang OPEC+ sadtong Nobyembre 2023. Yara sa 2.2 milyon bariles kada adlaw ang nakasugtan sang mga pungsod nga ibuhin sa produksyon para punggan ang sadto pabulusok nga presyo sang krudo nga lana. Apang sugod Abril subong nga tuig, naghisugot naman ang walo ka pinakadalagko nga prodyuser nga amat-amat nga ipasaka ang suplay sa masunod nga tatlo ka bulan. Ginasiling nga balos tikang ini sa paglapas sang Iran sa gintalana nga kota sa produksyon, kag sa amo nga panahon, pangkontra sa pamahog sang US nga bahaon ang merkado sang relatibo mas barato nga *shale oil.* Indi parte sang OPEC+ ang US kag ano man nga hulag sini sa produksyon sang lana nagahana nga mag-agaw sang parte sang OPEC+ sa merkado.

Sa pang-adlaw-adlaw nga kalakaran, aspeto sa pagbag-o bag-o sang presyo sang lana ang ispekulasyon sa ginatawag nga "futures trading," isa ka sistema sang baligyaanay kon diin ginabakal kag ginabaligya ang lana nga iprodyus pa lang kag gamiton sa palaabuton. Ginasiling nga ginatalana ang presyo sang "futures" sandig sa ispekulasyon sa hulag sa merkado, posible mga upang sa produksyon kag mga heyopulitikal nga panghitabo, pareho sang kalit nga paglupok sang mga gyera ukon pag-alsa. Apang suno sa isa ka pagtuon sini lang, 60%-65% nga paghulag sang presyo sang lana sa sulod sang isa ka *trading day* dulot na sang "algorithmic trading" ukon pagbakal kag pagbaligya sang "futures" sandig sa hulag sang teknikal nga datos. Wala na ini kahilabtanan sa aktwal nga hulag sa merkado kag mga panghitabo sa kalibutan.

Deregulado nga manipulasyon

Sa Pilipinas, labi pa nga

Sundan sa pahina 6

"Plano pangkalinong" sang rehimen Marcos, peke kag ginsulit-sulit lang

Wala-tuo nga pagpang-insulto ang ginsug-alaw sa "bag-o" nga plano pangkalinong sang rehimen Marcos nga ginsapubliko sang National Security Council satong ulihi nga semana sang Abril. Pormal nga ginbasbasan sang rehimen ang National Plan for Unity, Peace and Development (NAP-UPD) sang ipaguwa sini ang Memorandum Circular No. 83 sadtong Mayo 2.

Kadungan sa pagpalapnag sang NAP-UPD, ginapadayaw sang rehimen kag sang NTF-Elcac nga lubos na nga malutos ang armadong kahublagan kon madugmok na ang "katapusan nga nagatindog nga larangan" nga ginasiling sini yara sa Camarines Sur sa katapusan sang tuig.

Suno sa Partido Komunista ng Pilipinas (PKP), gina-into lang ni Marcos kag sang iya mga upisyal ang ila mga kaugalingon sa pagsiling nga malutos na ang rebolusyonaryong kahublagan. Ginpanginwala ini sang padayon nga pagpakat sang militar sang puluan ka mga batalyon pangkombat batuk sa mga yunit sang Bagong Hukbong Bayan sa bug-os nga pungsod.

Pag-insulto sang PKP, paano makaangkon sang kalinong sa tunga sang tiraniya kag pagpanghalit sa pumuluyo? Nagapadayon ang paghariharian sang mga soldado sa ginatos ka komunidad sang mga mangunguma kag tumandok sa tabon sang "community support." Sa mga komunidad nga ini, nga ginapadayaw nga "insurgency-free," ginasumpo ang kinamatarung sang pumuluyo kag lapnagon ang mga pagpang-abuso.

Wala sang kalinong tubtob nakabilanggo ang mga konsultant sa negosasyon nga maga-atubang sa pagresolba sa mga ugat sang armado nga banggi-anay, suno sa PKP. Handum lang sang rehimen nga pasungkaon ang mga Pulang hangaway, traidoran ang ila rebolusyonaryo nga pakig-away kag bayaan nga wala sang depensa ang pumuluyong Pilipino batuk sa brutal kag mapintas nga makinarya sang estado.

Tubtob wala sang pagkilala sa mga ugat sang armado nga banggi-anay, wala sang mahitabo nga kalinong, suno sa PKP.

Gin-insultohan man sang mga progresibong organisasyon ang NAP-UPD, nga gintawag nila nga "recycled."

Suno sa Bagong Alyansang Makabayan kag National Union of People's Lawyers, ginpabilin sang NAP-UPD ang daan nga mapangsumpo nga pamaagi para "maagum ang kalinong." Maathag ini sa pagtalana sang NTF-Elcac bilang nagapanguna nga tigpatuman sang programa, sandig sa "whole-of-nation" approach. Suno sa ila, ginhatagan lang sang NAP-UPD sang bag-o nga nawong ang daan na nga natilawan kag napaslawan nga estratehiya kontra-insurhensya.

Kahibalo ang mga grupo nga ang matuod nga ginapuntirya sang NAP-UPD amo ang hayag nga mga organisasyon masa sang mga mamumugon, mangunguma kag iban pa nga pumuluyo nga pigos para pahipuson sila sa ila pakig-away sa reaksyonaryong gobyerno. Maathag diri ang plano nga palargahon pa ang pangpulitika nga pagpangsumpo sa mga demokratikong sektor, halin sa pagdingot sa ila sang demokratikong espasyo sa mga eskwelahan, lugar-trabahuan kag bisan sa parlyamento. Maathag man ang katuyuan sini nga gamiton ang pang-ipit nga mga layi kasubong sang Anti-Terrorism Law kag Anti-Terrorist Financing Law para "siradhan" kuno ang "gripo" sang pinansya kag suporta sang armadong rebolusyon. Ang amo sini nga malisyoso nga pag-angot sa mga sibilyan nagaserbe nga pasakayle para ipiton, iligal nga arestuhon kag prisohon, pwersa nga dulaon, kag bisan patyon sila. AB

Halin sa pahina 5

ginapasaka sang mga kumpaniya sang lana ang lokal nga presyo tungod sa Oil Deregulation Law, ang layi nga nagakuha sang kontrol sang estado sa industriya. Sa idalum sang layi nga ini, ginapahanugutan sang estado ang mga kumpaniya nga "isanto" ang ila presyo sa hulag sang pangkalibutanon nga merkado kag direkta nga ipasa ang ano man nga pagbag-o bag-o sa mga konsyumer. Ginpasar ang layi sa katuyuan nga ganyaton ang "hilway nga kumpetisyon" sa sektor.

Imbes nga "kumpetisyon," nagtuga ang layi sang mala-kartel kon diin ginhimo nga mahapos para sa mga kumpaniya sang lana nga manipulahon, sobra nga magpresyo (overprice) kag maghimbunanay. Wala sang obligasyon ang mga kumpaniya nga pahibaluon ang estado kag publiko kon pila sa pagbag-o bag-o sa presyo ang bahin sang pagbag-o bag-o sa presyo sa pangkalibutanon nga merkado; pila ang bahin sa pagrepina, pag-imbak kag transportasyon; kag pila ang ginaangkon nga kita halin diri. Sadtong 2019, natulod ang estado nga obligahon ang mga kumpaniya nga isapubliko ang mga numero, apang aktibo ini nga ginpamatukan kag ginpa-untat sang mga kumpaniya.

Napamatud-an sang nagligad nga mas dako ang ginsaka sang lokal nga mga presyo kumparar sa pagsaka sang presyo sang krudo nga lana sa pangkalibutanon nga merkado. Sa isa ka pagtuon sang Ibon Foundation nga nagasakop sa mga pagbag-o sa presyo halin 1999 tubtob 2011, mas mataas sang 20-22% ang lokal nga presyo sang lana kumparar sa ginsaka sang presyo sang lana sa pangkalibutanon nga merkado. Duha sa pinakadalagko nga kumpaniya sang lana sa pungsod, ang Shell kag Caltex, subsidyaryo sang multinasyunal nga mga kumpaniya, nga amo ang may kahimuan sa manipulasyon kag ispekulasyon sa pangkalibutanon nga sakup. AB

SA MALIP-OT NGA PULONG

15.4 milyon

boto nga 26.85% sang tanan nga mga boto para sa sistemang *party-list* sa eleksyon 2025 gindeklarar nga indi balido ukon blangko, mas mataas gamay kumparar sa eleksyon 2022 nga yara sa 15 milyon.

pinakauna nga **bilanggong pulitikal** nga nagdaog bilang konsehal sa eleksyon para sa UP-Diliman University Student Council. Nakakuha siya sang **4,830 ka boto** kag napili bilang numero uno nga konsehal. **Halos 5 ka tuig na siya nga nabilanggo** sa Tuguegarao City sa himo-himo nga kaso.

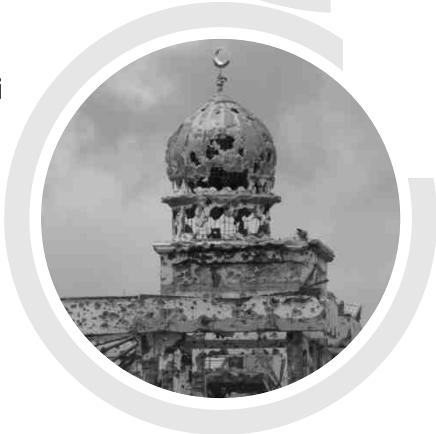

#1 USC councilor UPD

Amanda Lacaba Echanis

8 ka tuig na

halin sang gindeklarar ni Rodrigo Duterte ang **layi militar** sa Mindanao kag ginpulbos sang bomba ang **Marawi City** sadtong Mayo 23, 2017. Naglawig ini tubtob Disyembre 31, 2019.

Ginkuhaan: Marawi Compensation Board, Marso 2025

Tubtob subong, yara sa 4.2% pa lang sa mga biktima ukon **713 sa 17,000 ka mga pamilya ang nakabaton sang kumpensasyon gikan sa estado.**

144 ginpatay sang Zionistang Israel

sa una nga adlaw sang dalagkuan nga *ground invasion* nga **Operation "Gideon's Chariot"** nga ginsugdan sadtong Mayo 17.

Katuyuan sang Israel ang lubos nga sakupon ang bug-os nga Gaza.

Buhay gerilya EPISODE 2

panalawsaw kay **Madaay Gasic**, tagpamaba sang BHB-Mindoro, malantaw na sa PRWC, FB/ BuhayGerilya kag Youtube.

Africa Day

saulugon sa Mayo 25 bilang paghanduraw sa pagkatukod sang **Organization of African Unity**, nga sang ulihi nangin **African Union**. Gintukod ang OAU agud isulong ang paghiliusa kag pagbuligay sang kontra-kolonyal nga mga kahublagan para sa kahilwayan kag bag-ong usbong nga mga independyente nga gobyerno sa 30 ka pungsod African sadtong dekada 1960.

BULAN SANG MAPAGROS NGA PANGHUNA-HUNA

12.5 milyon ka Pilipino

ukon 11-16% sang populasyon ang naga-antus sang problema sa kapagros sang panghuna-huna, masami sa dagway sang *depression* kag *anxiety*.

1,530 rehistrado nga *mental health professional*

sa Pilipinas sadtong 2023, ukon 3 sa kada 100,000 Pilipino.

Pagpang-agaw sang kadutaan para sa dumuluong nga mga plantasyon, lapnagon sa Lanao del Sur

Sa munisipalidad sang Amai Manabilang (sadto Bumbaran) sa Lanao del Sur, nagakatabo subong ang lapnagon kag mapintas nga pagpang-agaw sang kadutaan sang mga Moro, Lumad kag setler nga mangunguma. Naghimbunanay ang sunod-sunod nga rehimen Duterte kag Marcos, lokal nga dinastiya nga Manabilang kag ang Armed Forces of the Philippines agud palayason ang mga nagapuyo sa lugar kag ipagamit ang ila mga kadutaan sa dumuluong nga mga multinasyunal nga kumpaniya.

Instrumento sang reaksyonaryo nga estado ang Southern Philippines Development Authority (SPDA), isa ka government-owned and controlled corporation (GOCC) nga nakapaidalum sa opisina sang presidente sa pagpang-agaw sang kadutaan. Ang SPDA, nga gintukod sadto pang 1975, ginhatagan sang kinamatarung sa "eminent domain." Buot silingon, may ligal nga gahum ini nga mang-agaw sang mga pribado nga kadutaan para sa "pangpubliko nga gamit." May otoridad ini nga ihatag ang naagaw nga mga kadutaan sa sin-o man nga ginapaboran sini nga lokal ukon dumuluong nga korporasyon.

Kauswagan para sa dumuluong

Bilang panugod, pwersa nga ginangkon sang SPDA ang 26,000 ektarya sa Lanao del Sur kag ginpaidalum ini sa Agro-Industrial Development Program (AIDP), isa ka "special agro-economic zone" nga magapauswag kuno sa atrasado nga ekonomiya sang probinsya. Ginsakop sang AIDP ang erya nga sadto nakapaidalum sa Kapatiran Agro-Industrial Development Cooperative, isa ka "kooperatiba" nga gingamit sang sadto diktadurya Marcos agud sudlon ang mga hangaway sang Moro National Liberation Front. Ang 16,000 ektarya sini yara sa Wao kag ang 10,000 yara sa Amai Manabilang. Tungod "special economic zone," magatamasa sang madamo nga insentibo ang mga dumuluong nga kumpaniya diri kasubong sang indi pagbayad sang buwis sa kita, VAT kag taripa sa gina-*import* sini nga mga materyal. May diskwento man ang mga ini sa arkila, kuryente kag tubig.

Halin 2020, indi magnubo sa lima ka mga dalagko nga kumpaniya ang ginpasulod sang SPDA sa "espesyal nga sonang agrikultural."

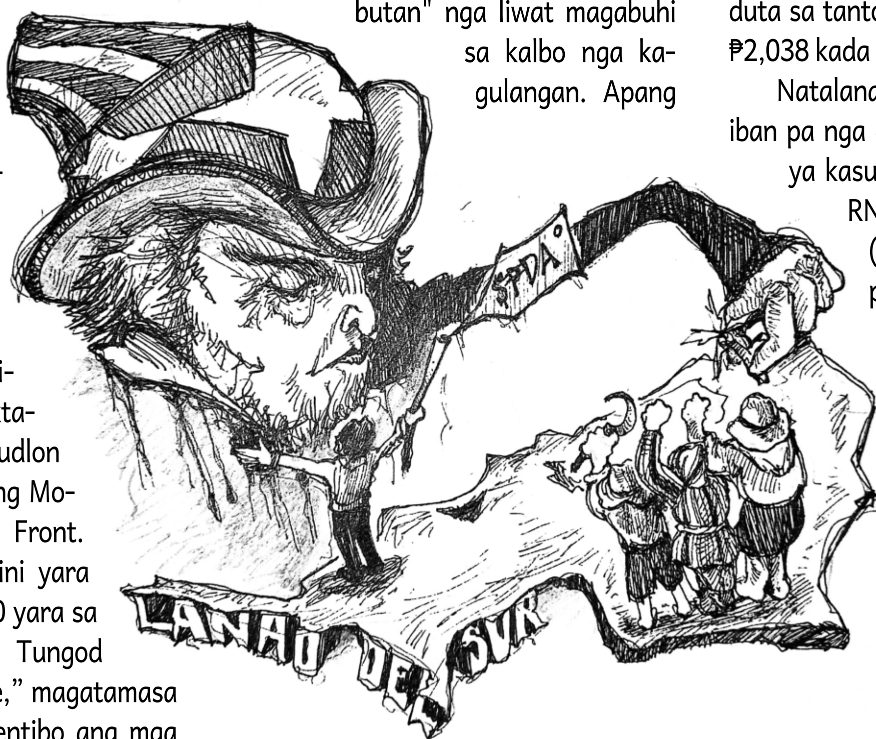
Pinakadako diri ang EcoPlanet Bamboo, isa ka Amerikano nga kumpaniya, nga ginhatagan sang SPDA sang inisyal nga 8,360 ektarya sa 10 ka barangay sa dulunan sang Amai Manabilang kag Talakag, Bukidnon. Sa subong, yara sa 2,000 ektarya na ang natamnan sini sang komersyal nga kawayan. Plano sang kumpaniya nga magtanum sang kabug-osan nga 100,000 ka puno, sa tantos nga 500 ka puno kada ektarya.

Ginapabula sang EcoPlanet Bamboo ang plantasyon sang kawayan bilang "proyektong maka-kapalibutan" nga liwat magabuhi sa kalbo nga kagulangan. Apang sa iban nga bahin sang kalibutan, napamatud-an nga isa ka "scam" ang proyekto kag ang kumpaniya mismo. Makaduluda ang pagpanag-iya sang kumpaniya, lubong ini sa utang kag matiplangon ang mga pangako sini nga trabaho, kauswagan kag pagtipig sa kapalibutan.

Dugang sa mga nagpang-agaw sang kadutaan ang Asia-Pacific Precision Agriculture Group,isa man ka Amerikano nga kumpaniya. Ginsakop sini ang 2,000 ka ektarya kag gintamnan sang mais gamit ang abanse nga teknolohiya gani wala ini sang natuga nga bag-o nga trabaho. Ginguba sini ang katambi nga kagulangan agud maghimo sang karsada para mas mahapos nga ipasulod ang mga makina kag salakyan nga gamit sa produksyon.

Ginhatagan man sang SPDA sang duta ang Kennemer Foods International kag Sumifru. Ang Kennemer isa ka kumpaniya nga Pilipino nga ginapondohan sang bangko nga Dutch kag nagasuplay sang kakaw sa Mars Inc, isa ka Amerikano nga kumpaniya. Samtang, ang Sumifru isa ka kumpaniya nga Japanese nga nagaprodyus sang saging para sa mga merkado sa Japan, Thailand, South Korea kag Saudi Arabia. Subong naga-arkila ini sang mga duta sa tantos nga ₱25,000/tuig ukon ₱2,038 kada bulan.

Natalana man nga magsulod ang iban pa nga dumuluong nga kumpaniya kasubong sang Nestle (kape), RNF Industries Corporation (abokado) kag iban pa nga produkto pang-eksport.

Mapintas nga pagpalayas

Indi matuod ang ginasiling sang SPDA nga bakante ang mga kadutaan nga ginsakop sang AIDP, ukon nga ang mga ini "nakalbo nga kagulangan." Okupa-

Sundan sa pahina 9

Matiplangon nga kalinong

INTRUMENTO ANG SPDA sa mapanumpo nga gyera “kontra-insurhensya” gamit ang tabon sang "kauswagan sa ekonomiya." Gintukod ini sadtong 1975 bilang kabahin sang pakete sang "pagsurender" sang mga rebolusyonaryong pwersa sang Moro National Liberation Front sang nagligad. Sadtong 1980, gintukod sini ang Kapatiran Agro-Industrial Cooperative Settlement Project sa mga banwa sang Wao kag Bumbaran/Amai Manabilang.

Nangin kabahin man ang SPDA sa Comprehensive Agreement on the Bangsamoro (CAB) nga ginpirmahan sadtong 2014. Ang kasugtanan nga ini resulta sang pila ka dekada nga hinun-anon pangkalinong nga nagtapos sa pagsurender sang Moro Islamic Liberation Front kag pagbuhi sang ila armas. Isa sa mga kontrobersyal nga probisyon sang CAB ang “wealth sharing” sa tunga sang igatukod nga parlyamento sang Bangsamoro kag pungsodnon nga gubyerno. Naga-agi diri ang mga kontrata kag kasugtanan sa tunga sang mga opisyal nga Moro, pungsodnon nga gobyerno kag mga dumuluong nga korporasyon.

Sa subong, ginapamunuan ang SPDA ni Abdulghani A. Salapuddin, anay tiglawas sang Basilan, kag anay hangaway sang MNLF.

2 ka Pulang hangaway, gin-abdak kag hungod nga ginpatay sang 62nd IB

GINDAKOP KAG HUNGOD nga ginpatay sang mga soldado sang 62nd IB si Tony Pahayahay (Ka Pidol), Pulang hangaway sang BHB-Central Negros sadtong Mayo 1 sa Barangay Humay-humay, Guihulngan City, Negros Oriental. Napilasan sa engkwentro si Pahayahay kag gindakop isa ka kilometro ang kalayuon halin sa natabuan sang inaway. Samtang, isa pa ka pilason nga Pulang hangaway ang gindakop kag wala pa ginpatuhaw sang mga soldado.

Sa iban nga bahin sang pungsod, tayuyon ang mga paglapas sa tawhanon nga kinamatarung.

Pag-aresto. Gin-aresto sang mga pulis ang 10 ka residente kag tumandok nga Mulbog sa Sityo Marihangin sa Barangay Bugsuk, Balabac, Palawan sadtong Mayo 15. Ginapamatukan sang mga tumandok ang San Miguel Corporation sa pag-angkon sang ila duta agud tukuran sang *resort* nga nagasakop sa masobra 5,500 ektarya.

Militarisasyon. Halin pa Marso nakapaidalum ang pila ka mga barangay gikan sa banwa sang Baleno kag Masbate City sa RCSP. Suno sa PKM-Masbate, ginakontrol sang mga militar ang kada hulag sang mga residente kag ginatalanaan sang kadamuon sang pagkaon nga pwede lang ikonsumo. Hayagan man nga ginakawat sang militar ang ila mga sinagod nga sapat.

Red-tagging. Duha ka lider-estudyante halin sa UP Cebu ang nag-atras sang kandidatura para sa eleksyon sang mga nagaeskwela sa kampus sining Mayo tungod sa grabe nga *Red-tagging*. Siling nila, grabe nga kahadlok ang naagihan sang duha ka kandidato kag sang ila mga pamilya pagkatapos nga nag-guwa sa *social media* ang ila litrato kag ngalan nga gina-imbolbar sa armadong rebolusyonaryong kahublagan.

Halin sa pahina 8

do kag ginabungkal ang kadam-an sang mga ini sang mga Moro, Lumad kag setler nga mangunguma sa malawig na nga panahon. Dako nga bahin sini duta sang katigulangan sang mga Maranao kag Higaonon.

Ginhimuslan sang SPDA ang kawad-on sang ligal nga pamatuod sang mga Moro, Lumad kag setler agud agawon ang ila mga duta. Ginpademolis sang ahensya ang mga kabalayan kag ginpang-buldos ang mga ulumhan, lakip ang inektarya nga tubuhan, utanon kag maisan. Ginpatigayon ang mapintas nga demolisyon kag mga pagpalayas gamit ang mga soldado kag pulis, subongman ang mga elemento halin sa CAFGU, MILF kag *private army* sang pamilya Manabilang.

May mga pamilya nga gin-agawan sang tubtob sa 30 ka ektarya nga ulumhan, lakip yadtong mga nagapanguma sang utanon kaangay sang karots, repolyo, patatas kag iban pa. Madamo ang nagpamalibad nga magbalhin sa *relocation site* kon diin ang tanyag 40 metro kwadrado nga duta lang kada pamilya. Ang mga naghangyo nga magpabilin sa mga ulumhan ginhatagan lang sang 1/4 ka ektarya.

Ang iban nga napalayas nga mangunguma ginpatrabaho sa mga plantasyon sang Sumifru. Tuman ka nubo na sang ginapasweldo sa ila, masami pa ini nga nagaka-atrasar. Wala sila sang benepisyo kag kasegurohan sa trabaho.

Sa kaso sang EcoPlanet, gintamnan sang kawayan ang mga ulumhan nga may yara pa sang mga tanum. Nagtanum man ang mga tinawo sini sang binhi tubtob sa ugsaran sang mga kabalayan. May iban nga ginpwersa nga “i-donate” ang ila duta sa kumpaniya.

Sa tanan nga ini, kakunsabo ang pamilya Manabilang nga nagahari sa lokal nga gobyerno. Ginhimo sini nga “sampol” ang pag-aresto sa pila ka nagpamalibad nga maghalin sa duta, pagbilanggo sa ila kag pagpatong sang mataas nga pyansa agud pahugon ang mga magbato. Nagahari paagi sa teror ang pamilya Manabilang. Bantog ini sa masaker sang 17 ka setler nga Ilonggo sadtong 2014.

Apang, may mga wala natay-og kag ginpang-gabot ang mga bag-o tanum nga kawayan sa mga ulumhan. May mga higayon man nga napunggan sang mga residente ang pagbuldos sang ila mga tubuhan. Nagapanawagan sila sa mga opisyal, kag isa ka higayon nagkadto sa Cagayan de Oro agud magpatigayon sang hublag protesta. Ang tanan nga ini panugod pa lang kag pwede nga mangin kapital sa masunod nila nga away. AB

Panawagan para sa pagbasura sang kontrata sa PrimeWater, nagalapad

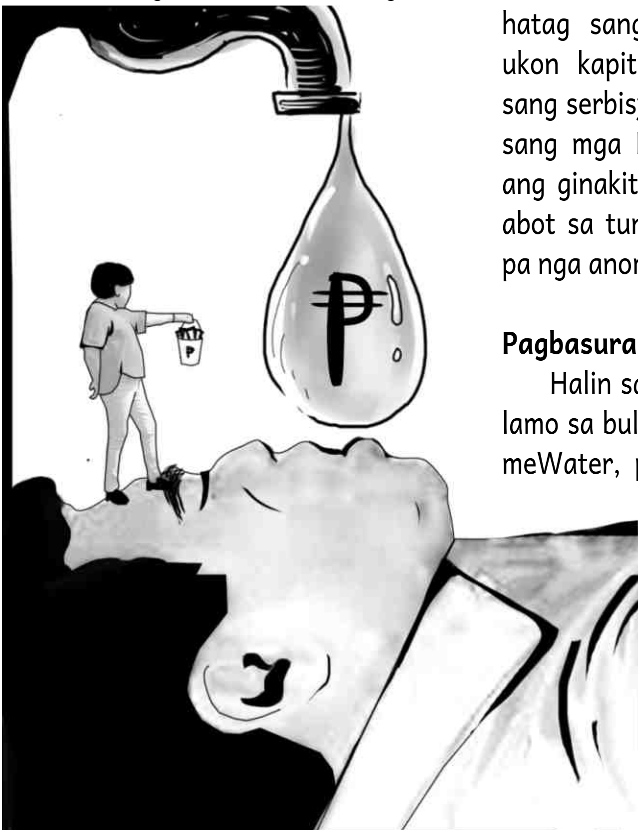
Duag tsa ukon kape, mabaho kag indi masarangan imnon nga tubig; may tubig lang kada tungang-gab-i ukon kaagahon, may mga adlaw nga wala sang tubig, pila ka minuto nga puro hangin lang ang nagaguwa sa gripo pero nagaandar ang metro; mahal kag padayon nga nagamahal ang sukot sa serbisyo sa tubig-ang mga ini ang makasuluka nga kahimtangan kag eksperyensiya sang pumuluyo nga pila ka tuig na nga nakapaidalum sa PrimeWater ang pagsuplay sang tubig sa ila mga lugar.

Pribatisasyon sang serbisyo sa tubig

Ang PrimeWater Infrastructure Corporation (PrimeWater) kumpaniya nga ginapanag-iyahan sang pinakadako nga burgesya kumprador sa bug-os nga Pilipinas nga pamilya Villar. Sa bug-os nga pungsod, naglabot sa 130 water district halin sa mga syudad kag munisipalidad ang kontrolado sang PrimeWater paagi sa mga joint venture agreement (JVA). Ginabana-bana nga yara sa 16 milyon ang nagasalig diri.

Sa idalum sang JVA, ginapasulod ang mga local water district (LWD) sa public private partnership (PPP) sa PrimeWater. Sa sini nga sistema, nangin pribado ang serbisyo sa tubig imbes nga pangpubliko nga serbisyo.

Sa JVA, ginahigot sang kumpaniya ang mga LWD sa 25 ka tuig nga kontrata. Ang PrimeWater na ang nagadumala sa operasyon, pagkaayo, pagpauswag kag pagtukod sang mga imprastruktura, pagmentinar sang suplay sang tubig kag *septic management system*, kag pagsukot sang bayad sa serbisyo. Ang PrimeWater man ang nagatalana sa mangin pagsaka sang taripa kag sukot sa serbisyo bilang kabahin sang pondo kuno sini para sa pagpauswag sang serbisyo. Nagasubaybay na lang ang mga LWD.

Taliw-as sa mga pangako nga napasulod sa JVA, pila ka tuig na nga ginareklamo sang mga LWD ang hayagan nga indi pagsunod sang PrimeWater sa ila mga kontrata nga nagadulot sang palpak nga serbisyo sa mga ginasuplayan sini sang tubig sa bug-os nga Pilipinas. Pila ka beses man nga nagpaabot ang Commission on Audit bahin sa indi pagsunod sa kontrata sang PrimeWater, indi paghatag sang nagakaigo nga pondo ukon kapital para sa pagpauswag sang serbisyo kag pagnubo sang kita sang mga LWD samtang mas dako ang ginakita sang PrimeWater pagabot sa tungaay sang kita kag iban pa nga anomaliya.

Pagbasura sa PrimeWater

Halin sa nagasinampaw nga reklamo sa bulok nga serbisyo sang PrimeWater, paghapag sang petisyon, paglunsar sang mga *press conference, noise barrage,* tubtob pagpasaka sang pormal nga reklamo, lain-lain nga porma sang ululupod nga paghulag ang ginpatigayon sang pumuluyo kag sang mga organisasyon nga nagasulong para sa kinamatarung sa serbisyo sa tubig. Tungod diri, natulod ang mga LWD kag lokal nga ahensya sang gobyerno nga imbestigahan, aksyunan kag utdon ang kontrata sa PrimeWater.

Nagpaguwa sang resolusyon nga nagatapos sang JVA sa Primewater ang LWD sang San Jose Del Monte sadtong Abril 3, ang probinsya sang Quezon sadtong Abril 30 kag ang Metro San Fernando Water District sa La Union sadtong Mayo 8.

Nagpasaka man sang Notice of Intention to Pre-terminate sang JVA sa PrimeWater ang Camarines Norte Water District sadtong Enero 20, amo man ang City of San Fernando Water District sa Pampanga sadtong Mayo 1. Nagpabutyag man ang Leyte Metropolitan Water District sa Tacloban City sang intensyon nga bawion ang JVA sadtong Mayo 5.

Nagalapad kag nagabaskog naman ang panawagan sang pumuluyo sa Bacolod kag mga residente sa Tierra Nova Subdivision sa Barangay Bagumbong, Caloocan para tapuson na ang JVA sang PrimeWater sa ila lugar.

Sa kongreso, naghapag ang mga tiglawas sang mga *party-list* sa idalum sang Makabayan sang House Resolution 2279 sadtong Mayo 6, nga nagaduso nga imbestigahan sang Kongreso ang mga JVA sang PrimeWater kag masobra 130 LWD sa bug-os nga pungsod. Nagpanawagan si Rep. Arlene Brosas sang Gabriela Women's Party para sa gilayon nga pagpasar bilang layi sang House Bill 10150 ukon Anti-Privatization of Public Water Systems Act.

Nagsumite man sang reklamo ang mga konsyumer sang PrimeWater kag Bayan Muna sa Malacañang sadtong Mayo 8 agud itulod si Ferdinand Marcos Jr nga ibasura ang tanan nga JVA sa PrimeWater tungod sa sampaw-sampaw nga mga kapalpakan kag ligal nga mga anomaliya sini. AB